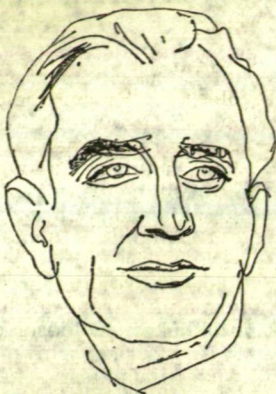

MI VAN A FIÓKBAN?

KÉT FLEK
CSOÓR ISTVÁNNAL

VINKLER LÁSZLÓ RAJZA

E két flekk előmunkálatai során — persze az utolsó pillanatban — drága expresszszelével riasztottuk Csóór Istvánt Gyulán: írásban válaszoljon az alább elhangzó kérdésekre. Postafordultával, hét sűrűn gépelt lapon itt volt a válasz: egy megrövidítő öszinteséggel kiszakadt, tökéletes formába higgadt életrajz, amit közölni kellene inkább, semmint így szétszabdalva száraz adatkokká kurtítani:

— *Beszéljen ifjúságáról, az első írói próbálkozásokról.*

— 1910. X. hó 10-én, este 10 óra 10 perckor születtem Szeghalmon. Danka nagyanyám azt mondta: ez az öt tizes többet jelent, mintha két zápfoggal jöttem volna a világra. Szerencsés lesz a fiú... Tévedett nagyanyám, mert egész életemben úgy elkerült a szerencse, mint csalánt a mennykő. 4 éves voltam, amikor apám elpusztult az első világháborúban. Ennek előtte a nagyanyámtól igazgatott, jófőztű Koronavendéglőben volt italmérő. 1921-ben a kocsrát elvitte az infláció; csak egy polgáriig futotta; elállítottak géplakatosinasnak. 14 évesen már családfenntartó voltam: nyáron hajnali 2-től este 10-ig tizlégkörös cséplőgépkazánt fűtöttem. Szalmával. Pillanatnyi megállás nélkül tömni, tömni... Kibírtam, mert nem volt más választásom. Később házalással, feketebádoggal próbálkoztam (a „fekete” bádogos kályhacsövet, üstházat csinál), mígnem a munkanélküliség a hadseregbe sodort. 1931-ben szakaszvezetőként szereltem le, közben magánúton befejeztem a polgárit, s 1932-ben a Sebes Körös Vízzabályozó és Ármentesítő Társulat irodatisztje lettem. Irodalmi próbálkozásaim idején első feleségem okos ízlése irányított. Neki köszönhetem, hogy a Szeghalom és Vidéke helyet adott néhány cikkemnek, szépprózai kísérlettemnek. A későbbi köztársasági elnök, Tildy Zoltán felesége mondta akkoriban:

„magának remek nyelve van, jó-ember”.

— 1943-ban már könyvei jelentek meg. Igaz-e, hogy ezeknek szinte valamennyi példánya elpusztult a háborúban?

— Az 1935—36-os rettenetes aszály és a Sárrét felismert paraszti nyomorúsága adták az indítékot a komolyabb írói vállalkozásokhoz. 1941 körül Szabó Pál biztatott, és a Kelet Népé-ben lehozta *Öt perc c.* novellámat. *Havas udvar* és *Örök malom* című regényeimet 1943-ban adta ki a Makkay Zoltán-féle cég. A Szeghalmon véletlenül megismert Makkay 4000—4000 példányban jelentette meg a könyveket, de Szolnokon a vidéki szállítmányt bombatalálat érte. A szemtanúk előadásai szerint a szolnoki pályaudvaron térdig gázoltak az emberek könyveim maradványaiban. Itt meg is feneklett írói sorsom.

— *A felszabadulás utáni másfél évtizedes hallgatásból tudomásunk szerint fia, Csóór Gáspár, a fiatalon elhunyt kitűnő író- és filmrendező-jelölt ébresztette.*

— 1948-ban Gyulára kerültem, egy év múlva feleségem meghalt, majd jöttek egyéb megpróbáltatások. De Gazi fiamban örömem telt: a Képzőművészeti Főiskolára járt 3 évet, majd a Színművészetin rendezést tanult, s a rajzolásán kívül a verse és a szépprózája is biztató volt. Arra gondoltam, ami nekem nem sikerült, sikerül majd a fiamnak. De a stafétabotot mégis visszakaptam. Gazi fiam 1960-ban végbélrákban meghalt. Ma is örülök annak, hogy a váltás előtt, halálos ágyán még megláthatta a Népszavá-ban *Kerecseny tojás c.* novellámat. Hogy ez könnyítet utolsó napjain — az biztos.

— *Hogyan ítéli meg lapunk szerepét írói újrakezdésében?*

— A Tiszatáj-nál kezdődött második nekifutásom 1961-ben, a *Templomhely*-lyel. Ez idő tájt — Szabó Pál ajánlására — a Népszava is újra szerepeltette. 1963-ban megjelent *Galagonyagally c.* novellás kötetem, de ezután ismét csak félreállítás következett, a szegedi lapoknál és a kiadóknál egyaránt. Az 1968-as év már a harmadik neki-rugaszkodásé volt — újra a makacs szegedi folyóirat jóvoltából.

— *Milyen elkészült műveket tartogat ez a tervekkel teli új periódus?*

— Hőseim, a körösi vízi emberek, kubikosok mindig támaszt jelentettek nekem. Sorsuk gazdag élményanyagot kínál, ezeket szeretném papírra vetni. Elkészült műveim: *Hegy és göröngy* (regény, 15 ív), *Hová hullnak a csillagok?* (3 kisregény, 12 ív) és *Novellák* (12 ív). Két közelkész kisregény most formálódik az izzasztóban.